

Obsah

1	Úvod	13
1.1	Motivace	13
1.2	Základní pojmy	16
1.2.1	Stará čeština	16
1.2.2	Substantiva a jejich morfologické kategorie	16
1.2.3	Apelativum versus lemma	19
1.2.4	Tvarotvorný základ, tvarotvorný formant, koncovka a zakončení	19
1.2.5	Bezkoncovkový pád a pád s koncovkou	20
1.2.6	Hláskoslovná varianta, formální změna, nástupnický tvar, alternace	20
1.3	Části práce	21
1.4	Zdroje práce	22
1.5	Použité nástroje	26
1.6	Obecné principy práce	28
1.6.1	Mluvnické popisy jako východisko	28
1.6.2	Ověřování v textech interní textové banky (ITB)	29
1.6.3	Přednost systémovosti před doložením	29
1.6.4	Zaměření popisu na formální podobu tvarů	30
1.6.5	Respektování staročeských slovníků	31
1.6.6	Respektování spolehlivých textů Staročeské textové banky	32
1.6.7	Propojování lemmat	32
1.6.8	Uvádění příkladů	33
1.7	Řazení částí práce	34
2	Deklinační typy	36
2.1	Principy práce při popisu deklinačních typů	36
2.1.1	Vzor	36
2.1.2	Systémovost versus doloženost tvarů v popisu deklinačních typů	39
2.1.3	Malé a velké deklinační typy	41
2.1.4	Tabulky pro deklinační typ	43
2.2	O-kmenová maskulina	45
2.2.1	Tvary jednotlivých pádů	46
2.2.2	Specifické jevy	54
2.2.3	Shrnutí	65

2.3	Jo-kmenová maskulina	69
2.3.1	Tvary jednotlivých pádů	70
2.3.2	Specifické jevy	77
2.3.3	Shrnutí	87
2.4	Bjo-kmenová maskulina	91
2.4.1	Tvary jednotlivých pádů	92
2.4.2	Specifické jevy	94
2.4.3	Shrnutí	94
2.5	A-kmenová maskulina	96
2.5.1	Tvary jednotlivých pádů	97
2.5.2	Specifické jevy	100
2.5.3	Shrnutí	100
2.6	Ja-kmenová maskulina	102
2.6.1	Tvary jednotlivých pádů	104
2.6.2	Specifické jevy	108
2.6.3	Shrnutí	110
2.7	bja-kmenová maskulina	113
2.7.1	Tvary jednotlivých pádů	113
2.7.2	Specifické jevy	117
2.7.3	Shrnutí	121
2.8	I-kmenová maskulina	126
2.8.1	Tvary jednotlivých pádů	127
2.8.2	Specifické jevy	131
2.8.3	Shrnutí	132
2.9	U-kmenová maskulina	136
2.9.1	Tvary jednotlivých pádů	137
2.9.2	Specifické jevy	142
2.9.3	Shrnutí	142
2.10	N-kmenová maskulina	144
2.10.1	Tvary jednotlivých pádů	145
2.10.2	Specifické jevy	149
2.10.3	Shrnutí	155
2.11	T-kmenová maskulina	160
2.11.1	Tvary jednotlivých pádů	160
2.11.2	Specifické jevy	163
2.11.3	Shrnutí	164
2.12	A-kmenová feminina	165
2.12.1	Tvary jednotlivých pádů	165
2.12.2	Specifické jevy	168
2.12.3	Shrnutí	173
2.13	Ja-kmenová feminina	176
2.13.1	Tvary jednotlivých pádů	178

2.13.2	Specifické jevy	194
2.13.3	Shrnutí	195
2.14	Ъja-kmenová feminina	200
2.14.1	Domácí ženská ъja-kmenová apelativa	200
2.14.2	Přejatá ženská ъja-kmenová apelativa	206
2.14.3	Apelativa <i>bratřie</i> a <i>kněžie</i>	211
2.14.4	Shrnutí	215
2.15	I-kmenová feminina	223
2.15.1	Tvary jednotlivých pádů	225
2.15.2	Specifické jevy	236
2.15.3	Shrnutí	238
2.16	Ъv-kmenová feminina	241
2.16.1	Tvary jednotlivých pádů	242
2.16.2	Shrnutí	249
2.17	R-kmenová feminina	251
2.17.1	Tvary jednotlivých pádů	253
2.17.2	Shrnutí	258
2.18	O-kmenová neutra	261
2.18.1	Tvary jednotlivých pádů	261
2.18.2	Specifické jevy	265
2.18.3	Shrnutí	270
2.19	Jo-kmenová neutra	274
2.19.1	Tvary jednotlivých pádů	275
2.19.2	Specifické jevy	277
2.19.3	Shrnutí	279
2.20	Ъjo-kmenová neutra	282
2.20.1	Tvary jednotlivých pádů	283
2.20.2	Specifické jevy	286
2.20.3	Shrnutí	290
2.21	N-kmenová neutra	294
2.21.1	Tvary jednotlivých pádů	296
2.21.2	Specifické jevy	299
2.21.3	Shrnutí	300
2.22	Nt-kmenová neutra	303
2.22.1	Tvary jednotlivých pádů	304
2.22.2	Specifické jevy	306
2.22.3	Shrnutí	313
2.23	S-kmenová neutra	317
2.23.1	Tvary jednotlivých pádů	319
2.23.2	Shrnutí	320
2.24	Nesklonná apelativa	322
2.25	Výjimky	322

3	Alternace	324
3.1	Apelativa s alternací délky	326
3.1.1	Maskulina	330
3.1.2	Feminina	337
3.1.3	Neutra	352
3.2	Alternace pocházející z vývoje jerů a působené vkladným <i>e</i>	357
3.2.1	Alternace zániková	357
3.2.2	Alternace vzniková	369
3.3	Apelativa s výjimečnou alternací v tvarotvorném základu	380
3.3.1	Apelativum <i>cierkev</i>	381
3.3.2	Apelativum <i>čest</i> (a apelativa od něj odvozená prefixací)	381
3.3.3	Apelativa <i>počsta</i> a <i>účsta</i>	382
3.3.4	Apelativum <i>dřevo</i>	382
3.3.5	Apelativum <i>dřvi</i>	383
3.3.6	Apelativum <i>dská</i>	383
3.3.7	Apelativum <i>křest</i>	384
3.3.8	Apelativum <i>trest</i>	385
3.3.9	Apelativa <i>test</i> a <i>tščě</i>	385
3.3.10	Apelativum <i>tščicě</i>	386
3.3.11	Apelativum <i>pperř</i>	386
3.3.12	Apelativum <i>stblo</i>	386
3.3.13	Apelativum <i>vep</i>	386
3.4	Shrnutí	387
3.4.1	Kvantitativní alternace	387
3.4.2	Alternace působené jerovým či vkladným <i>e</i>	390
3.4.3	Alternace výjimečné	395
4	Shrnutí	396
4.1	Obecné představení práce	396
4.1.1	Základní pojmy	397
4.1.2	Zdroje práce	398
4.1.3	Použité nástroje	399
4.1.4	Metodologické principy	399
4.1.5	Části práce	401
4.2	Popis deklinačních typů	403
4.2.1	Principy uplatněné při popisu deklinačních typů	403
4.2.2	Základní statistiky pro deklinační typy a vzory	405
4.2.3	Faktory podílející se na rozrůžňování deklinačních typů do vzorů	409
4.2.4	Přehled tvarů doložených v této práci oproti Gebauerově mluvnici (1960)	414
4.3	Popis alternací tvarotvorného základu	415

4.3.1	Principy uplatněné při popisu alternací	415
4.3.2	Základní statistiky pro alternace	417
4.4	Celkové zhodnocení výsledků práce a výhledy	420
Seznam zkratk a značek		423
	Zkratky pro gramatické jevy	423
	Značky	423
	Zkratky pro zdroje odborné literatury a textové banky	424
	Zkratky z Gebauerových mluvnic a Slovníku staročeského	424
	Zkratky ze Staročeského slovníku	429
	Zkratky z Vážného	430
	Zkratky textů v interní textové bance (ITB)	430
Seznam citované literatury, použitých nástrojů a zdrojů jazykového materiálu		449
	Sekundární literatura citovaná v práci	449
	Internetové zdroje a software	452
	Staročeské slovníky	453
	Zdroje jazykového materiálu citované v práci	453
Přílohy		455
A	- Formální změny tvarů	455
B	- Popis seznamu lemmat pro generování tvarů	455
C	- Seznam lemmat pro generování tvarů	455
D	- Tabulky pro vzory staročeské apelativní deklinace	455
E	- Přehled pramenů ITB (verze 12. 02. 2015) s počtem tokenů a spolehlivostí/nespolehlivostí pramene	455
F	- Seznam výjimek	456
Rejstřík		457
Resumé/Summary		459